Lietas arhīva Nr. CA-1854-24/34
ECLI:LV:RAT:2024:1031.C770785724.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2024. gada 31. oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Svetlana Beļajeva,
tiesnesis Arnis Dundurs un tiesnesis Uldis Apsītis,
rakstveida procesā izskatīja civillietu maksātnespējīgās AS "/nosaukums B/" vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par naudas piedziņu, sakarā ar maksātnespējīgās AS "/nosaukums B/" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Maksātnespējīgā AS "/nosaukums B/" cēlusi tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ par naudas piedziņu, kurā pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 60. pantu, Civillikuma 1401., 1425., 1469., 1472., 1512., 1548., 1587., 1588., 1590., 1716., 1717., 1720., 1753., 1754., 1756., 1757., 1759., 1764., 1765., 1934. un 1943. pantu lūdza tiesu:

piedzīt no atbildētāja parādu 122,42 *euro*, kas sastāv no komisijas maksas 32,42 *euro* par neaktīvā konta apkalpošanu un komisijas maksas 90 *euro* par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei;

ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 36,73 *euro*;

noteikt tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus.

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] Starp prasītāju (iepriekšējais nosaukums – AS "/nosaukums/") un atbildētāju 2014. gada 3. septembrī noslēgts līgums Nr. /numurs/ par norēķinu karšu izsniegšanu un lietošanu, saskaņā ar kuru atbildētājam izsniegta *VISA Electron* norēķinu karte, kas piesaistīta atbildētāja kontam.

Parakstot līgumu, atbildētājs ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar prasītājas pakalpojumu tarifiem, vispārējiem darījumu noteikumiem, piekrīt tiem un atzīst sev par saistošiem.

Norēķinu karšu noteikumu 4.3. punkts noteic, ka komisijas maksu par kartes lietošanu un izsniegšanu atbildētājs maksā prasītājai saskaņā ar tarifiem. Līdzīgi noteikumi par norēķinu konta lietošanu paredzēti norēķinu konta noteikumu 3.3. punktā, tikai attiecībā uz norēķinu konta lietošanu.

[1.2] Atbildētājs ir izmantojis prasītājas pakalpojumus, par ko piemērotas komisijas maksas atbilstoši prasītājas pakalpojumu tarifiem.

Atbilstoši prasītājas grozījumiem pakalpojumu tarifos atbildētājam ir piemērota komisijas maksa 1 *euro* mēnesī par neaktīvā konta apkalpošanu 2018.gada februārī – decembrī, 2019. gada janvārī – aprīlī. Atbilstoši norēķinu konta tarifiem atbildētājam ir piemērota komisijas maksa 5 *euro* mēnesī 2019. gada maijā–jūlijā, kā arī 2,42 *euro* par 2019. gada augustu, jo prasītājas darbība 2019. gada 15. augustā tika apturēta. Par neaktīvā konta apkalpošanu atbildētājam piemērotas komisijas maksas 32,42 *euro* kopsummā.

Prasītājas citu pakalpojumu tarifi noteic, ka par tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu izpildei tiek piemērota komisijas maksa 10 *euro*, savukārt par atbildes sniegšanu uz zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu – 20 *euro*. Tādējādi par zvērināta tiesu izpildītāja 2016. gada 22. septembra, 2017. gada 7. un 8. decembra, 2018. gada 26. janvāra, 2. februāra, 19. decembra, 2019. gada 12. janvāra, 5. marta un 15. maija rīkojumu pieņemšanu izpildei atbildētājam piemērotas komisijas maksas 90 *euro* kopsummā.

[1.3] Atbildētājs nav reaģējis uz prasītājas brīdinājumu un joprojām nav samaksājis parādu 122,42 *euro*, ko veido minētās komisijas maksas.

[2] Atbildētājs nav iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par celto prasību.

[3] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. maija spriedumu prasība apmierināta daļēji, tiesa nosprieda:

piedzīt no /pers. B/ par labu maksātnespējīgajai AS "/nosaukums B/", pamatparādu 32,42 *euro*;

noteikt maksātnespējīgajai AS "/nosaukums B/" tiesības par laiku no nākamās dienas pēc sprieduma labprātīgai izpildei noteiktā termiņa izbeigšanās līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % gadā no piedzītās summas (32,42 *euro*), ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu;

noraidīt prasību pārējā daļā par pamatparāda 90 *euro* un ar lietas vešanu saistīto izdevumu advokāta palīdzības samaksai piedziņu;

piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos valsts nodevu 70 *euro*;

piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,71 *euro*.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Starp prasītāju (līguma noslēgšanas brīdī – AS "/nosaukums/") kā banku un atbildētāju kā klientu 2014. gada 3. septembrī noslēgts līgums Nr. /numurs/ par norēķinu karšu izsniegšanu un lietošanu, saskaņā ar kuru atbildētājam izsniegta *VISA Electron* norēķinu karte, kas piesaistīta atbildētāja norēķinu kontam Nr. /konta numurs/.

Atbildētājs, parakstot līgumu, apliecinājis, ka ir iepazinies ar bankas pakalpojumu tarifiem, vispārējiem darījumu noteikumiem, kartes un kartes konta lietošanas un apkalpošanas noteikumiem, to saturs atbildētājam ir saprotams, atbildētājs apņemas tos ievērot un pildīt, atzīst sev par saistošiem.

[3.2] Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1587. pantu un 1590. pantu un atzinusi, ka prasītāja ir izpildījusi savas līgumiskās saistības, nodrošinot atbildētājam vēlamos pakalpojumus. Līdz ar to prasītājai ir tiesības prasīt līguma izpildi arī no atbildētāja.

Atbilstoši prasītājas grozījumiem pakalpojumu tarifos atbildētājam piemērota komisijas maksa 1 *euro* mēnesī par neaktīvā konta apkalpošanu laikā no 2018. gada februāra līdz 2019. gada aprīlim un 5 *euro* mēnesī par laiku no 2019. gada maija līdz jūlijam. Ņemot vērā, ka 2019. gada 15. augustā prasītājas darbība tika apturēta, par 2019. gada augustu piemērota komisijas maksa 2,42 *euro*. Līdz ar to par neaktīvā konta apkalpošanu atbildētājam pamatoti piemērotas komisijas maksas 32,42 *euro* kopsummā.

Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1811., 1832. un 1838. pantiem un konstatējusi, ka atbildētājs nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus, kas attiecas uz parāda apmēru, un nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu parāda samaksu prasītājai. Tieši pretēji, prasītāja, iesniedzot rakstveida pierādījumus, atsaucoties uz konkrētiem darījuma noteikumiem un veicot attiecīgu parāda aprēķinu, ir pierādījusi to, ka atbildētājam ir izveidojies attiecīgs komisijas maksu par neaktīvā konta apkalpošanu pamatparāds.

Tiesa atzinusi, ka no atbildētāja par labu prasītājai ir piedzenams pamatparāds 32,42 *euro*, kas izriet no starp prasītāju kā kredītiestādi (līguma noslēgšanas brīdī – AS "/nosaukums/") un atbildētāju kā klientu 2014. gada 3. septembra noslēgtā līguma Nr. /numurs/ par norēķinu karšu izsniegšanu un lietošanu un sastāv no komisijas maksām par neaktīvā konta apkalpošanu.

[3.3] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja arī komisijas maksas 90 *euro* kopsummā par zvērināta tiesu izpildītāja 2016. gada 22. septembra, 2017. gada 7. un 8. decembra, 2018. gada 26. janvāra, 2. februāra, 19. decembra, 2019. gada 12. janvāra, 5. marta un 15. maija rīkojumu pieņemšanu izpildei.

Tiesa, atsaukusies uz judikatūrā pausto un atzinusi, ka apstāklis, ka atbildētājs, parakstot līgumu, ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar bankas pakalpojumu tarifiem, piekrīt tiem un ir atzinis sev par saistošiem, daļā, kas attiecas uz atbildētāja pienākumu veikt samaksu par trešo personu bankai adresētu rīkojumu pieņemšanu un izpildi, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5. panta otrās daļas 5. punkta izpratnē atbildētāju kā patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā labticīguma prasībām, jo atbildētājam ir jāveic samaksa nevis par viņam sniegtu pakalpojumu, bet par trešo personu rīkojumiem bankai, kurus kredītiestādei ir pienākums izpildīt uz likuma pamata. Tādējādi atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajam minētais līguma noteikums atzīstams par netaisnīgu un nav piemērojams.

Tiesa atzinusi, ka prasība daļā par pamatparāda 90 *euro* (komisijas maksa par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšanu izpildei) piedziņu ir noraidāma, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. pantu. Netaisnīgie līguma noteikumi nav piemērojami (*Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2024. gada 5. februāra spriedumu lietā Nr. C33321923) un 2024. gada 3. aprīļa spriedumu lietā Nr. C771154822), kas pēc faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem ir līdzīgas izskatāmajai lietai un kurās tika analizēts jautājums par minētās komisijas maksas piedziņu par labu prasītājai*).

[3.4] Tiesa atzinusi, ka ar lietas materiāliem neapstiprinās, ka prasītājai maksātnespējīgai AS "/nosaukums B/" būtu radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai, jo lietas materiālos esošais zvērinātas advokātes Lindas Zaušas rēķins par sniegto juridisko palīdzību ir izrakstīts SIA "/SIA/"", kura nav lietas dalībniece, nevis prasītājai.

No Civilprocesa likuma 44. panta neizriet, ka šādi izdevumi būtu atlīdzināmi prasītājai. Līdz ar to ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 36,73 *euro* prasītājai nav atlīdzināmi un prasība daļā par to piedziņu ir noraidāma.

[4] Apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. maija spriedumu iesniedza prasītāja, pārsūdzot to noraidītajā daļā.

[4.1] Parakstot līgumu, atbildētājs ar parakstu ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar Vispārējiem darījumu noteikumiem, pakalpojumu tarifiem, norēķinu karšu un norēķinu konta noteikumiem.

Līdz ar to tiesiskais pamats komisijas maksu par prasītāja pakalpojumu izmantošanu piedziņai no atbildētāja ir Kredītiestāžu likuma 60. pants, Līgums, Vispārējie darījumu noteikumi, Norēķinu konta noteikumi, Norēķinu karšu noteikumi un pakalpojumu tarifi, kas tiek norādīti atbilstoši jaunākajām redakcijām.

[4.2] Vispārējo darījumu noteikumu 2.1. punkts nosaka, ka Vispārējo darījumu noteikumi tiek piemēroti jebkurām tiesiskajām attiecībām starp prasītāju un atbildētāju. 2.2. punkts nosaka, ka papildus Vispārējo darījumu noteikumu tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu, regulē piemērojamie normatīvie akti, attiecīgie pakalpojuma noteikumi, pakalpojuma līgumi un tarifi. Saskaņā ar 1.41. punktu, tarifi ir sistematizēts pakalpojumu komisijas maksu un citu maksājumu apkopojums, saskaņā ar kuru prasītājs ietur komisijas maksas un citus ar pakalpojumiem saistītus maksājumus, aprēķina, izmaksā vai ietur procentus. Tarifi ir neatņemama Vispārējo darījumu noteikumu, pakalpojumu noteikumu un pakalpojumu līguma sastāvdaļa. 5.1. punkts nosaka, ka komisijas maksas, prasītājam maksājamie procenti un citas ar prasītāja sniegtajiem pakalpojumiem saistītās maksas ir noteiktas tarifos, attiecīgajos pakalpojuma līgumos un/vai pušu starpā noslēgtā atsevišķā vienošanās par komisijas maksas apmēru un maksāšanas kārtību. Saskaņā ar Vispārējo darījumu noteikumu 5.2. punktu, atbildētājs ar tarifiem var iepazīties prasītāja klientu apkalpošanas vietās un/vai prasītāja mājaslapā internetā. Norēķinu konta noteikumu 3.1. punkts nosaka, ka prasītājs atver atbildētājam norēķinu kontu, pamatojoties uz noslēgtu Līgumu. Šo noteikumu 3.3. punkts nosaka, ka par norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu, kā arī par citiem ar norēķinu konta atvēršanu, apkalpošanu un slēgšanu saistītiem pakalpojumiem un norēķinu kontā veiktajām operācijām/darījumiem prasītājs atbildētājam piemēro komisijas maksu, kas noteikta tarifos.

[4.3] Atšķirībā no valsts iestādēm, prasītājam nav jāsniedz zvērinātam tiesu izpildītājam visu nepieciešamo informāciju spriedumu un citu nolēmumu izpildes nodrošināšanai bez maksas. Kaut arī prasītājam nav tiesību atteikt pieņemt zvērināta tiesu izpildītāja un Valsts ieņēmuma dienesta rīkojumus un prasītāja pienākums ir informēt tiesu izpildītāju vai Valsts ieņēmumu dienestu par rīkojuma izpildi, tomēr neviena likuma norma neaizliedz prasītājam par šo darbību veikšanu (pakalpojumu sniegšanu) piemērot atbildētājam komisijas maksas, jo sevišķi ņemot vērā apstākli, ka atbildētājs par šādu komisijas maksu piemērošanu bija pienācīgi informēts.

Atsaucas uz Tiesībsarga vēstuli Nr.1-5/118 „Par kredītiestāžu un citu maksājumu pakalpojumu sniedzēju komisijas maksu piemērošanu par zvērinātu tiesu izpildītāju rīkojumu apstrādi" un Latvijas Republikas Tiesībsarga 2021.gada 11.jūnija sniegto skaidrojumu par komisijas maksu piemērošanu par zvērinātu tiesu izpildītāja rīkojumu apstrādi tiek piemērotas arī citās kredītiestādēs.

Zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšana izpildei un atbildes sniegšana uz to ir uzskatāma par pakalpojuma sniegšanu līguma ietvaros, jo prasītājai šo rīkojumu saņemšanas rezultātā ir nepieciešams veikt papildus darbības ar atbildētājam atvērto kontu bankā, kurš pamatots ar līgumu.

No Kredītiestāžu likuma 1. panta 4. punkta c), m) un n) apakšpunktā ietvertās finanšu pakalpojuma definīcijas izriet, ka par finanšu pakalpojumu ir uzskatāma arī zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumu pieņemšana izpildei un atbildes sniegšanu uz zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumiem.

[4.4] Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 9. maija sprieduma lietā Nr. C12249621 6.4. punktā atzīts, ka ņemot vērā starp banku un tās klientu pastāvošo tiesisko attiecību noregulējumu, prasītājam ir tiesisks pamats aprēķināt komisijas maksu par bankas sniegtajiem pakalpojumiem.

Judikatūrā norādīts, ka izšķiroša nozīme ir piešķirama tam apstāklim, ka prasītājs ir norādījis zvērināta tiesu izpildītāju rīkojumu identificējošu informāciju, savukārt atbildētājs ir piekritis Līguma noteikumiem, VDN, un nav iebildis prasītāja cenrāžos (tarifos) noteiktajam komisijas maksas apmēram un attiecīgās maksas piemērošanai. Prasītājs ir nodrošinājis, ka zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumi tiek izpildīti un uz tiem sniegtas atbildes, un atbildētājam ir pienākums samaksāt komisijas maksas atbilstoši tarifiem. (*Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2022. gada 14. decembra spriedums lietā Nr. C68508521, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2023. gada 29. augusta spriedums lietā Nr. C33437622, Latgales apgabaltiesas 2024. gada 16. aprīļa spriedums lietā Nr. C88205423).*

[4.5] Papildus darījumu noteikumu ietveršana atsevišķos bankas iekšējos noteikumos ir kredītiestāžu ierasta prakse, jo starp banku un pakalpojumu ņēmējiem noslēgtajos līgumos nav iespējams ietvert visu nepieciešamo informāciju, lai pilnīgi regulētu starp pusēm pastāvošās līgumiskās

attiecības un piemērojamos maksājumus (komisijas maksas) par atsevišķiem pakalpojumiem. Slēdzot līgumus ar klientiem, bankai ne vienmēr ir zināms kādus pakalpojumus klienti līgumu spēkā esamības laikā vēlēsies izmantot.

[4.6] Prasītājs nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem, ka prasītājam nav radušies izdevumi par advokāta palīdzības samaksu civillietā, un ka no zvērināta advokāta rēķina secināms, ka juridiskā palīdzība sniegta SIA "/SIA/"", nevis prasītājam.

Norāda, ka 2021. gada 29. jūnijā ir noslēdzis līgumu ar savu pārstāvi – SIA "/SIA/"" – par parādu atgūšanas pakalpojumiem.

Līguma 2.1. punktā noteikts, ka gadījumos, kad tiesu lietās prasītāja interešu pārstāvībai SIA "/SIA/"" pieaicina zvērinātu advokātu, prasītājs ir tiesīgs piedzīt no parādnieka (atbildētāja) izdevumus zvērināta advokāta palīdzības samaksai, kas tiek noteikti, ievērojot Civilprocesa likuma 44. panta noteikumus. Atlīdzību par zvērināta advokāta sniegto juridisko palīdzību maksā SIA "/SIA/"", ja tiesa apmierina prasību par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu, tad prasītājam ir pienākums samaksāt SIA "/SIA/"" šos piedzītos naudas līdzekļus.

Līdz ar to saskaņā ar vienošanos, kas panākta starp prasītāju un tā pārstāvi, tiesvedības procesā tieši prasītāja pārstāvis sākotnēji veic maksājumus par visiem nepieciešamajiem izdevumiem, kas saistīti ar prasītāja attiecīgās lietas izskatīšanu tiesā, savukārt prasītājs pēc tam norēķinās ar savu pārstāvi par izdevumiem, kas radušies konkrētās lietas sakarā.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota, bet prasība pirmās instances tiesas sprieduma pārsūdzētajā daļā ir noraidāma.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu un 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, atkārtoti nepārbaudot faktus un apstākļus, kas nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. maija spriedums pārsūdzēts daļā, ar kuru noraidīta prasība par pamatparāda 90 *euro* un ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņa, līdz ar to apelācijas instances tiesa lietu pēc būtības skata tikai pārsūdzētajā daļā, jo pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums ir stājies spēkā.

[7] Civilprocesa likuma 432. panta piektajā daļā noteikts, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums par prasības noraidīšanu ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[8] Lietā nav strīda par faktiem, kas norādīti sprieduma 1.1 līdz 1.3. sadaļā.

Lietā ir iesniegti „Vispārējo darījumu noteikumi", „Norēķinu karšu noteikumi" un „Norēķinu konta noteikumi", un izdruka no /nosaukums B/ interneta vietnes par bankas tarifiem par citiem pakalpojumiem „Cenrādis līdz 01.05.2020.", saskaņā ar kuru par tiesu izpildītāju un Valsts ieņēmumu dienesta rīkojuma par naudas līdzekļu apķīlāšanu pieņemšana izpildei noteikts tarifs 10 *euro*, bet par atbildes sniegšanu uz Valsts ieņēmumu dienesta vai tiesu izpildītāja pieprasījumu tarifs 20 *euro*.

[9] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto par pirmās instances tiesas sprieduma nepareizību tiesas kolēģija norāda šādus argumentus.

[9.1] Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības argumentu, ka fakts, ka atbildētājs, kas ir kredītiestādes klients, un ir iepazinies ar kredītiestādes pakalpojumu tarifiem, ir pietiekams pamats komisijas maksas piedziņai.

Lai gan atbilstoši Civilprocesa likuma 10. pantam process tiesā ir balstīts uz pušu sacīkstes principu, tomēr pastāv izņēmumi. Viens no šādiem izņēmumiem ir judikatūrā nostiprinātā atziņa par tiesas pienākumu *ex officio* pārbaudīt iespējamo patērētāja tiesību pārkāpumu (*Augstākās tiesas 2013. gada 12. marta spriedums lietā Nr. SKC 108/2013 (C39122208) 11. un 13. punkts, 2015. gada 22. jūlija lēmums lietā Nr. SKC 2334/2015 (C32373012) 7.1. un 7.5. punkts, Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-168/05 ECLI:EU:C:2006:675 27. punkts, 2009. gada 4. jūnija spriedums lietā C-243/08 ECLI:EU:C:2009:350 31. punkts, 2013. gada 30. maija spriedums lietā C-397/11 ECLI:EU:C:2013:340 30. punkts*). Tas attiecas arī uz komisijas maksas samērīguma un taisnīguma pārbaudi patērētāja un pakalpojuma sniedzēja attiecībās.

Lietā nav strīda, ka parakstot līgumu, atbildētājs ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar prasītājas pakalpojumu tarifiem, vispārējiem darījumu noteikumiem, apņemas tos ievērot, pildīt un atzīst sev par saistošiem, tomēr Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka kredītiestādes klienta, kurš vienlaicīgi ir arī patērētājs, saistību apspriešana nevar aprobežoties ar fakta nodibināšanu, ka patērētājs parakstījies par to, ka ir iepazinies ar kredītiestādes sniegto pakalpojumu tarifiem.

Civillietu tiesas kolēģijai ir jāvērtē atbildētāja saistība atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumam.

[9.1.1] Atbilstoši Kredītiestāžu likuma 60. pantam kredītiestādes un klienta attiecības regulē normatīvie akti, kā arī starp kredītiestādi un klientu noslēgtie līgumi, tostarp izmantojot distances saziņas līdzekļus. Jēdziens "klients" likuma 1. panta pirmās daļas 9. punktā izpratnē ir persona, kurai kredītiestāde sniedz finanšu pakalpojumus.

Tiesas kolēģija atzīst, ka, sākotnēji ir pārbaudāms, vai komisijas maksa par zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma izpildi ietilpst jēdziena „finanšu pakalpojumi" tvērumā.

[9.1.2] Ieviešot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 nosacījumus, tika pieņemti grozījumi Kredītiestāžu likumā, kas stājās spēkā 2017. gada 1. janvārī. Latvijā izveidots vienots centralizēts kontu reģistrs, kam jānodrošina efektīvs informācijas sniegšanas mehānisms valsts pārvaldes uzdevumu izpildei, nodrošinot valsts institūcijām iespējas saņemt informāciju sekmīgai valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanai, reģistra lietotājiem paredzot iespēju izmantot sistēmas elektroniskai datu apmaiņai ar Valsts ieņēmumu dienestu kā kontu reģistra pārzini. Šī reģistra lietotāji ir konkrētas valsts institūcijas vai amatpersonas, tajā skaitā Valsts ieņēmumu dienests un zvērināti tiesu izpildītāji. Likumprojekta anotācijā kā viens no grozījumu mērķiem minēts: administratīvu resursu, kas nepieciešami rīkojumu apstrādē gan subjektiem, gan nolēmumu izpildītājiem, ietaupīšana (*Kredītiestāžu likuma anotācija. Pieejama:https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/6E1FBB893E029492C225804C00210DF2?OpenDocument*). Grozījumu ieviešanai tika noteikts pārejas periods.

Sākot ar 2019.gada 1.jūliju piedziņas lietās informācijas apmaiņa saistībā ar rīkojumu izpildi starp Valsts ieņēmumu dienestu, zvērinātu tiesu izpildītāju un subjektiem (kredītiestādēm) notiek tikai elektroniski, turklāt minēto rīkojumu pieņemšanu izpildei un paziņojumu sniegšanu par rīkojumu izpildi jeb datu apmaiņu kredītiestāde veic elektroniski, izmantojot Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošo Valsts informācijas sistēmu.

Subjekts, kurš nav paziņojis par elektroniskās datu apmaiņas uzsākšanu, laika periodā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 30. jūnijam pilda

likumā noteiktos pienākumus – pieņem rīkojumus izpildei, paziņo par tā izpildi u.t.t. ar elektroniskā pasta starpniecību.

Kredītiestāžu likuma 66.[1] panta otrajā daļā noteikts, ka zvērināts tiesu izpildītājs paziņo kredītiestādei obligāti izpildāmus rīkojumus, bet šī likuma 66.[2] panta pirmā daļa uzliek par pienākumu kredītiestādei šos rīkojumus pieņemt izpildei, izpildīt tos un sniegt rīkojuma devējam paziņojumu par izpildi. Minētais izpildāms, ņemot vērā iepriekš minētos Pārejas noteikumus.

Arī Kredītiestāžu likuma 66. pantā (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2017. gada 30. jūnijam) bija noteikts, ka apķīlāt vai veikt piedziņu uz fizisko personu noguldījumiem un citām vērtībām var vērst cita starpā, pamatojoties uz tiesas izsniegtu izpildu dokumentu, tiesu izpildītāja rīkojumu.

Tā kā zvērināta tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšana izpildei ir kredītiestādei ar likumu uzlikts pienākums, komisijas maksa neietilpst jēdziena „finanšu pakalpojumi" tvērumā.

Savukārt to izdevumu segšanas kārtība, kas zvērinātam tiesu izpildītājam radušies, nodrošinot nolēmumu piespiedu izpildi, ir noteikta Civilprocesa likumā un speciālajos normatīvajos aktos.

[9.1.3] Atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta vienpadsmitā daļā noteiktajam, tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Lai gan nav šaubu, ka atbildētājs, parakstot līgumus, ir apstiprinājis, ka ir iepazinies ar pakalpojumu tarifiem un Vispārējiem darījumu noteikumiem, tomēr lietā nav pierādījumu, ka atbildētājam pirms līgumu noslēgšanas bija pieejama informācija par konkrētās komisijas maksas piemērošanas varbūtību. Bankas papildu darbības un ar tām saistītās izmaksas, izpildot zvērināta tiesu izpildītāja rīkojumus, nav pielīdzināmas parastajām bankas pakalpojumu izmaksām, kas saistītas ar kontu uzturēšanu un kartes izsniegšanu un lietošanu. Līdz ar to nav pamata atzīt, ka no līgumu teksta atbildētājam bija iespējams paredzēt komisijas maksu par šādiem izdevumiem.

Ņemot vērā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5. panta otrās daļas 5. punkta nosacījumus, tas apstāklis, ka atbildētājs līgumā ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar bankas pakalpojumu tarifiem un Vispārīgajiem noteikumiem, piekrīt tiem un ir atzinis sev par saistošiem daļā, kas attiecas uz pienākumu veikt samaksu par trešo personu bankai adresētu rīkojumu pieņemšanu un izpildi, atbildētāju kā patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī pret kredītiestādi un ir pretrunā labticīguma prasībām. Civillietu tiesas kolēģija nevar piekrist prasītājas argumentam, ka atbildētājam ir jāveic samaksa nevis par viņam sniegtu kredītiestādes pakalpojumu, bet par trešo personu rīkojumiem bankai, kurus kredītiestādei ir pienākums pildīt saskaņā ar likumu.

[9.1.4] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atbildi uz Tiesībsarga vēstuli un Latvijas Republikas Tiesībsarga sniegto skaidrojumu par komisijas maksu piemērošanu par zvērinātu tiesu izpildītāju rīkojumu apstrādi, Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25. panta ceturto daļu Tiesībsarga atzinumam ir rekomendējošs raksturs. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Tiesībsargs kā Saeimas apstiprināta amatpersona ir pilnvarots pildīt Tiesībsarga likumā noteiktās funkcijas un uzdevumus, kas ir vērsti uz valsts varas īstenošanas uzraudzību un cilvēktiesību aizsardzību. Savukārt tiesu varas uzdevums ir gādāt par to, lai, spriežot tiesu, tiktu nodrošināta vispārējo tiesību principu, Satversmes normu, Latvijai saistošo starptautisko līgumu, likumu un citu tiesību aktu īstenošana, kā arī tiktu aizsargātas cilvēkā tiesības un brīvības (*Satversmes tiesas 2007. gada 18. oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-03-01 26. punkts*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta otro daļu nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu. Tiesībsarga un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izteiktais viedoklis ir viens no rakstveida pierādījumiem lietā. Savukārt tiesas pienākums šajā lietā cita starpā ir izvērtēt komisijas maksas iekasēšanas pamatojuma atbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likumā definētajiem principiem.

[9.1.5] Apelācijas sūdzībā norādīts uz tiesu praksi līdzīgās lietās.

Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudot norādītos tiesu spriedumus, konstatēja, ka, lai gan faktiskie apstākļi ir līdzīgi, spriedumos nav vērtēta konkrētās saistības (komisijas maksas) atbilstība Patērētāju tiesību aizsardzības likumā definētajiem principiem. Pārbaudot Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamo informāciju par lietas rezultātu līdzīgās lietās, secināms, ka tiesu prakse šajā jautājumā ir atšķirīga. Līdz ar to iebildums par tiesu prakses vienādību neatbilst faktiskajai situācijai.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nozīme ir tiesu spriedumiem, kuros tiesas vērtējušas komisijas maksas atbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likumā definētajiem principiem, kā arī analizējušas šīs komisijas maksas saturisko būtību, kas saskan ar personas tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Tiesas kolēģija pievienojas šai tiesu praksei (*Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 5. septembra lēmumu lietā Nr. C68539221, Kurzemes apgabaltiesas 2023. gada 12. janvāra lēmumu lietā Nr. C69307022, 2023. gada 24. marta lēmumu lietā Nr. C69370622*).

[9.2] Prasītājs nepiekrīt tiesas secinājumiem, ka nav radušies izdevumi par advokāta palīdzības samaksu civillietā, un ka no zvērināta advokāta rēķina būtu secināms, ka juridiskā palīdzība sniegta SIA "/SIA/"", nevis prasītājam.

No 2021. gada 15. oktobra pilnvaras redzams, ka prasītāja savas intereses tiesā pilnvarojusi pārstāvēt SIA "/SIA/"" un/vai zvērinātu advokāti Lindu Zaušu. Lietas materiālos atrodas advokātes Lindas Zaušas orderis Nr. ZV ADV LZ 21/2024T (*lietas 72. – 73.lapa*).

Zvērināta advokāte 2023. gada 1. jūnijā izrakstījusi SIA "/SIA/"" rēķinu ZvAdvLZ Nr. 32 par sniegto juridisko palīdzību saskaņā ar sadarbības līgumu. Rēķinā redzams, ka advokāte sniedz SIA "/SIA/"" juridiskos pakalpojumus. Izraksts apliecina, ka juridiskie pakalpojumi sniegti maksātnespējīgās AS "/nosaukums B/" interešu pārstāvībā civillietā ar atbildētāju /pers. B/ 36,73 *euro* apmērā. Savukārt, 2023. gada 1.jūnija maksājuma uzdevums apliecina, ka rēķina apmaksu veikusi SIA "/SIA/" (*lietas 74. – 76.lapa*).

Ņemot vērā, ka juridisko pakalpojumu izdevumi, kurus prasītāja lūgusi piedzīt tai par labu, radušies SIA "/SIA/"", nevis prasītājai, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamata lemt par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta otrajai daļai.

[10] Ievērojot Civilprocesa likuma 432. panta piektajā daļā noteikto pienākumu motivēt attieksmi pret pārsūdzēto pirmās instances tiesas spriedumu, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir objektīvi novērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pamatoti noraidījusi prasību daļā par komisijas maksas 90 *euro* un ar lietas vešanu saistīto izdevumu advokāta palīdzības samaksai 36,73 *euro* piedziņu.

[11] Atbilstoši Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 10. punkta noteikumiem administrators, iesniedzot apelācijas sūdzību, ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas.

Ievērojot, ka apelācijas sūdzība noraidīta pilnā apmērā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. pantā noteikto tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 430., 432., 434. pantu, 440.[1], 440.[11] un 440.[12] pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

noraidīt maksātnespējīgās AS /Nosaukums B/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par naudas piedziņu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente Svetlana Beļajeva

Tiesnesis Uldis Apsītis

Tiesnesis Arnis Dundurs